

FICCIÓ | Els cal·lígrafs

Teatre i literatura

Núria Perpinyà

Editorial: Empúries

Pàgines: 107 | Preu: 14 €

***SAM ABRAMS**

Un dels efectes més positius de la revitalització del teatre català dels darrers anys és, indubtablement, que el món de la dramaturgia ha acabat cridant l'atenció d'escriptors de gran vàlua com ara Jordi Coca, Francesc Serés o Julià de Jòdar. Ara, amb *El cal·lígrafs*, la gran novel·lista i teòrica de la literatura, Núria Perpinyà, ha sentit la seducció poderosa del teatre escrit i representat.

Efectivament, escrit i representat perquè el text de Perpinyà funciona de meravella tant a dalt de l'escenari davant dels espectadors com a les mans del públic lector. Com a obra estrictament tea-

tral *Els cal·lígrafs* té tot el que es pot demanar: domini de l'estructura, l'argument, el ritme dramàtic, els personatges, el discurs, el gest, i les unitats de temps i espai. I després, com a obra literària, llegida en silenci, *Els cal·lígrafs* funciona perfectament a causa de l'ordre discursiu, la força dels personatges, la vitalitat del llenguatge i el pes de les idees que sostenen el text. A més, l'autora ha tingut un gest especial amb els lectors perquè el text està salpebrat amb comentaris marginals que recorden la marginalia o els escolis dels antics.

L'obra té dos eixos temàtics que la vertebrèn: l'entorn universitari i l'assignatura de cal·ligrafia. Tots els personatges que desfilen pel text pertanyen al professorat o al món dels estudiants. *Els cal·lígrafs* és una obra de tremp i d'ambició. El tremp es nota en la càrrega emotiva, l'extraordinària varietat de tons i l'agilitat de reflexions. I l'ambició es nota en la doble lectura del text. Per una banda, el text es pot llegir tranquil·lament com una diatriba raonada contra el sistema universitari i una defensa ardida de la creativitat artística en el terreny de la literatura.

En aquest sentit, Perpinyà s'alinea amb Harold Bloom i altres professors que estan disposats a fer autocrítica, i també s'arreglera amb la tradició moderna a partir de Melville, Emerson i Thoreau, defensors acèrrims de la llibertat creativa de l'artista, bo i respectant la tradició establerta.

Però, de l'altra banda, hem d'entendre que la universitat i la cal·ligrafia són, en definitiva, mers pretextos per anar més enllà i plantejar una veritable munió de qüestions de gran abast com ara les relacions de poder, el repte del coneixement, l'individualisme i l'alteritat, la tradició, l'originalitat, la responsabilitat moral, la societat actual i m'aturo aquí per no allargar massa la llista.

Els cal·lígrafs és un obra exemplar perquè demostra que no cal que el sentit d'espectacle del teatre estigui forçosament renyit amb l'exigència intel·lectual i literària del text que es representa a dalt de l'escenari. Un precedent que promet.